

TƏLTİF / AWARD
Ənvər Yusupov - 95 xatirə yarışı, 2015
İkigedişli (#2)

Direktor: Elmar Abdullayev (Azərbaycan)

Ənvər Oruc oğlu Yusupov (15.12.1920 – 26.12.1996) Bakı şəhərində anadan olub. Soyadı mətbuatda Yusupov kimi qeyd edilib, halbuki rəsmi soyadı pasport üzrə Yusifovdur. Əsasən ikigedişli və üçgedişli məsələlərin tərtibində uğur qazanıb. Ənvər Yusupov hərbiçi olub və istefaya polkovnik rütbəsində çıxıb. Müasirləri onu çox mədəni bir insan kimi xarakterizə edirdi. 1991-ci ildə, müəllifin 70 illik yubileyində, “Şahmat” (Bakı) qəzeti ikigedişli məsələlərin tərtibi üzrə yarış keçirib.

Bu xatirə yarışının keçirilməsini özümə borc bildim. Bütün iştirakçılara öz minnətdarlığımı bildirirəm. Xüsusi minnətdarlıq, AŞF Bəstəçilik Komissiyasının sədri İlham Əliyevə.

Энвер Орудж оглу Юсупов (15.12.1920 – 26.12.1996) родился в городе Баку. В периодической печати его фамилия писалась как Юсупов, но по паспорту Юсифов. Достиг успехов в основном в двухходовом и трёхходовом жанре. По профессии был военным, в запас был демобилизован в звании полковника. Современники его характеризуют как культурного и воспитанного человека. В 1991 году газета «Шахматы» (Баку) провела конкурс двухходовок к его 70-летнему юбилею.

Проведение данного конкурса я считал своим долгом. Благодарю Всех участников конкурса. Особую благодарность выражаю Председателю Комиссии по Шахматной Композиции Шахматной Федерации Азербайджана Ильгаму Алиеву.

Hakim / Judge: Vasil Dyaçuk (Ukrayna)
Beynəlxalq hakim / International judge

Yarışa 4 ölkədən (**Azərbaycan, Türkiyə, Ukrayna, Rusiya**) 14 şahmat bəstəçisinin 20 ikigedişli məsələsi daxil oldu. Bütün məsələlər hakimə anonim olaraq, yəni müəlliflər göstərilmədən göndərilmişdi. Vidadi Zamanovun məsələsi təltifə daxil edilməyib. Eyni məzmun Juraj Brabec-də (ÚV ČSZTV 1982, 1-ci mükafat) var, lakin müqayisədə daha qənaətcil reallaşdırılıb. Elmar Abdullayevin iki məsələsi - eyni mexanizimli məlum oyun.

На конкурс поступило 20 двухходовок, от 14 проблемистов из 4 стран (Азербайджан, Турция, Украина и Россия). Все задачи конкурса были отправлены судьбе в анонимном виде. Не отмечены задача Видади Заманова – аналогичное содержание по сравнению с Juraj Brabec (ÚV ČSZTV 1982, 1st Prize), только более экономичная реализация. Две задачи Эльмара Абдуллаева - известная игра в с одинаковым механизмом.

Aşağıdakı təltif təklif olunur / Предлагается следующие отличия.

Şərti işarələr / Условные обозначения:

Mükafat - Приз - Prize.

Fəxri rəy - Почётный отзыв - Honourable mention.

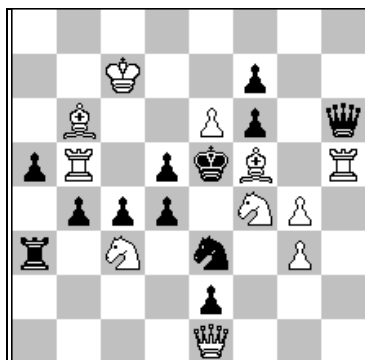
Tərifnamə - Похвальный отзыв - Commendation.

XU - МК - MT.

K- Şah, Q - Vəzir, R - Top, B - Fil, S - At, p – piyada.

Enver Yusupov-95 MT, 2015 / Энвер Юсупов - 95 MT, 2015

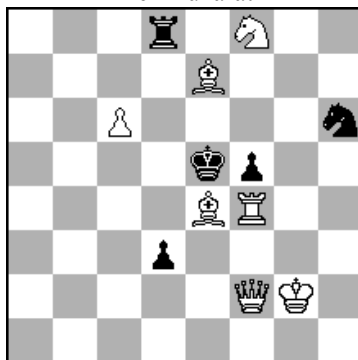
1. K.Vəlixanov (Azərbaycan)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
1-ci Mükafat



#2

12+11

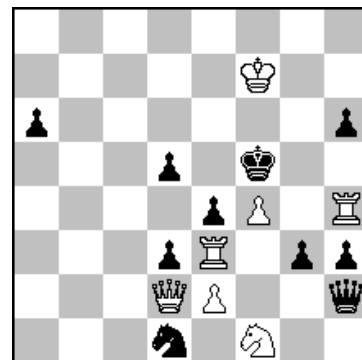
2. N.Ruzicəng, E.Fomiçev (Rusiya, Azərbaycan)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
2-ci Mükafat



#2

7+5

3. S.Tkaçenko, M.Basistiy (Ukrayna)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
3-cü Mükafat



#2

7+6

1. Kənan Vəlixanov (İmişli, Azərbaycan)

1.Scxd5? [2.Sxe3#], 1...Sxf5 (a) 2.Sc3# dönüş / возврат 1...Sxd5+ 2.Rxd5# 1...Qf8!. 1.Scxe2? [2.Bxd4#], 1...Sxf5 (a) 2.Sc3# dönüş / возврат 1...Qxf4 2.gxf4#, 1...Sc2 2.Rxd5# 1... Rd3!. 1.Sfxd5? [2. Sxe3#], 1...Sxf5 (a) 2.Sf4# dönüş / возврат 1... Sxd5+ 2.Rxd5# 1... Qf8!. Sol: **1.Sfxe2!** [2.Bxd4#], 1...Sxf5 (a) 2.Sf4# dönüş / возврат 1...Qf4 2.gxf4#, 1...Sc2 2.Rxd5#.

İki sistemli oyunda birbaşa və gizli batareyaların yaradılması, ağ atların dönüşü və dörd fazada matların dəyişikliyi ilə çox orijinal mexanizm. Müsabiqənin ən yaxşı ikigedişlisi!

Очень оригинальный механизм с двумя системами игр с образованием прямых и замаскированных батарей, возвратом белых коней и переменной матов в четырех фазах. Лучшая двухходовка конкурса!

2. Nərminə Ruzicəng (Naftalan, Azərbaycan) və Evgeniy Fomiçev (Rusiya)

1.Qe3? – 2.Bf3#, 1...Sg4, fxe4 2.Rxf5, Qxe4# 1...Rd4!. 1.Bf3? – 2.Qe3#, 1...Rd4, Kxf4 2.Qxd4, Sg6#, 1...Sg4!. Sol: **1.Bd5!** (2.Qd4#), 1...Rxd5, Kxd5 2.Qe3, Qc5#.

Zəngin məzmunu ilə zərif meredit: Oyunun dəyişməsi, Uraniya mövzusu, saxta le-Grand, ağ və qara gedişlərin funksiyasının dəyişməsi.

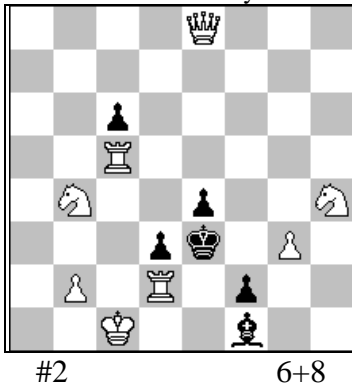
Эlegantный мерedit с богатым содержанием: перемена игры, тема Урания, псевдо-ле Гранд, перемена функций ходов белых и черных.

3. Sergey Tkaçenko və Mark Basistiy (Ukrayna)

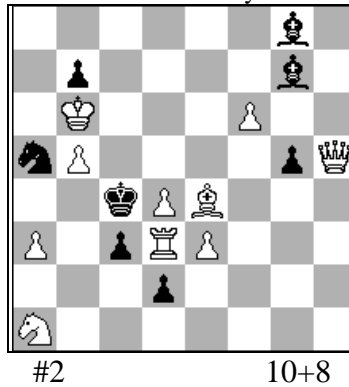
1...de 2.Qxd5 [A]#, 1...Sxe3 2.Sxe3#. Try: 1.Rxd3? [2.Rxd5#] 1...d4 [a] 2.Qa5 [B]#, 1...exd3 [b] 2.Qxd3 [C]# (1...Sc3/e3 2.S(x)e3#) But 1...e3! (2.Qd3#?). Try: 1.Rxg3? [2.Rh5#] 1...e3 2.Qxd3 [C]#, 1...Qxg3 2.Sxg3 [D]# (1...Se3 2.Sxe3#) But 1...Qxe2! (2.Sg3#?). Try: 1.Qxd3 [C]? [2.Qxd5 [A]#] 1...d4 [a] 2.Qxe4#, 1...exd3 [b] 2.Re5 [E] # (1...Sxe3 2.Sxe3#) But 1...Sc3! (2.Se3#?). Sol: 1.Rxe4! [2.Re5 [E]#], 1...dxe4 2.Qa5 [B]#, 1...Kxe4 2.Qxd3 [C]#, 1...Qxe2 2.Sxg3 [D]#. Çoxfazlı oyun dəyişikliyi, ağ kombinasiyalar ilə giriş gedişin seçimi, ağ və qara gedişlərin funksiyasının dəyişməsi.

Многофазная перемена игры, выбор вступительного хода с белыми комбинациями, перемена функций ходов белых и черных.

4. U.Sayman (Türkiyə)
Ə.Yusupov -95 XY, 2015
1-ci fəxri rəy



5. A.Vasilenko (Ukrayna)
Ə.Yusupov -95 XY, 2015
2-ci fəxri rəy



6. P.Novitskiy & M.Basistiy (Ukrayna)
Ə.Yusupov -95 XY, 2015
3-cü fəxri rəy



4. Umut Sayman (Türkiyə)

Try: 1.Qf8? [2.Qxf2#], 1...Kd4 [a] 2.Sc2 [A], Sf5 [B]#. But 1...Be2!. Try: 1.Qh5? [2.Sf5 [B]#] 1...Kd4 [a] 2.Sc2 [A]# But 1...Bh3!. Sol: **1.Rc3!** [2.Sc2 [A]#], 1...Kd4 [a] 2.Sf5 [B]#.
Le Grand mövzusu şahın müdafiə gedişi ilə. Тема ле Гранд с ходом короля в качестве защиты.

5. Anatoliy Vasilenko (Ukrayna)

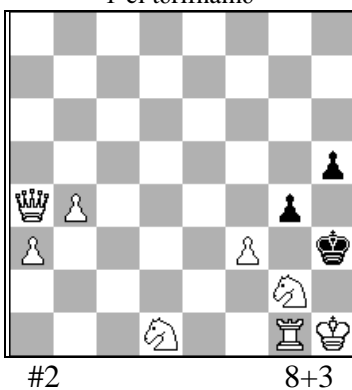
*1... g4 2.Qc5#, 1...Bh7 a 2.Qf7#. 1. f7? [2.fxg8Q#], 1...Bxf7 2.Qxf7#, 1...Bxd4+ 2. Rx:d4# 1...Bh7 a !. 1.Qxg5? [2.Qc5#], 1...Bf8 c 2.Qxg8#, 1...Bd5 2.Qxd5# 1...Sb3 b !. 1.Qd1? [2.Qa4#], 1...Sb3 b 2.Q:b3#, 1...c2 2.Qxc2# 1... Bf8 c !. Sol: **1.Qe2!** [2.Rxd2#], 1...d1Q 2.Rxd1#, 1... c2 2.Rb3#. 5 fazada oyun dəyişikliyi. Перемена игры в 5 фазах.

6. Pyotr Novitskiy və Mark Basistiy (Ukrayna)

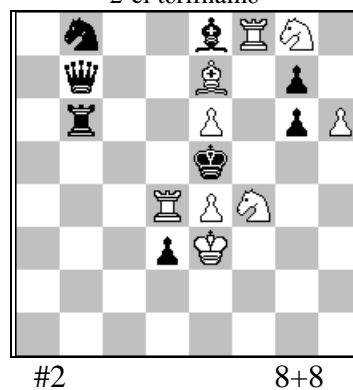
Try: 1.Qxe5? [2.Sd2#], 1...Bxb1 2.Rc6#, 1...Qxe1 [a] 2.Qxd5# But 1...Bf7 [b]! Sb3 [c]!. Try: 1.Qc2 [A] ? [2.Sd2#], 1...Bxc2 2.Rc6#, 1...Bf7 [b] 2.Bxe5 [B]#, 1...Sb3 [c] 2.Qxb3#, 1...e4+ 2.Be5 [B]#. But 1...Qxe1 [a]!. Sol: **1.Bxe5 [B]!** [2.Sd2#], 1...Bf7 [b] 2.Qc2 [A]#, 1...Sb3 [c] 2.Rc2#, 1...Qxe1 [a] 2.Rxh4#.

Salazar mövzusu matların dəyişikliyi ilə. Тема Салазара с переменной матов.

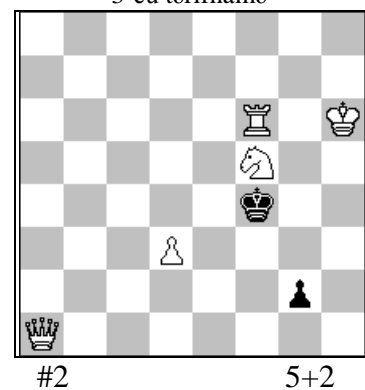
7. E.Abdullayev (Azərbaycan)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
1-ci tərifnamə



8. E.Abdullayev (Azərbaycan)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
2-ci tərifnamə



9. V.Kojakin (Rusiya)
Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
3-cü tərifnamə



7. Elmar Abdullayev (Şirvan, Azərbaycan)

Try: 1.Qa8? 1...g3 [a] 2.Qc8# But 1...Kg3!. Try: 1.b5? 1...g3 [a] /gxf3 [c] 2.Qh4# But 1...Kg3!
Try: 1. f4 [A] ? 1...g3 [a] 2.Qd7#, 1...Kg3 [b] 2.Qb3 [B]# But 1...h4!. Sol: **1.Qb3!** [B] 1...g3 [a] 2.Qe6#, 1...Kg3 [b] 2.f4 [A]#, 1...gxf3 [c] 2.Qxf3#.

Mereditdə Salazar mövzusu və matların dəyişikliyi suqsvanq oyunu ilə.

Тема Салазара и перемена матов с игрой на цугцванг в мередице.

8. Elmar Abdullayev (Şirvan, Azərbaycan)

1.Sf6? - 2.Sg4# 1... Qxe4+! 1.hg7? - 2.Bf6# (A), 1... Rxe6 2.Sxd3# (B) 1...Sd7!. Sol: **1.Rf6!** - 2.Sxd3#(B), 1...gxf6 2.Bxf6# (A), 1...Rb3 2.Bd6#, 1...Qxe4+ 2.Rxe4#, 1...Qa6 2.Rd5#, 1...Bb5

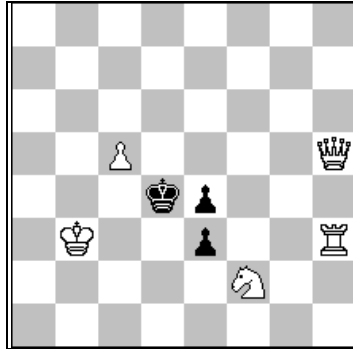
2.Sx6#. Saxta Le Qrand mövzusu “f6” xanasına giriş seçimi ilə. *Псевдо Ле Гранд с выбором вступления на поле f6.*

9. Vladimir Kojakin (Rusiya)

a) 1.Qa4+? Kf3!. Sol: **1.Qe1!** (2.Qg3, Qe4#) 1...g1Q 2.Qe4#, 1... Kg4 2.Qg3#, 1...Kf3 2.Se3#.
 b) bpg2 ->h4. 1.Qe1? - Kg4! 1. Kh5? - h3! 1.Rg6? 1... Kxf5 2.Qf6#, 1... Kf3 2.Qf1#, 1...h3!
 1.Qf1+? 1... Kg4 2.Rg6#, 1... Ke5!. Sol: **1.Qg1!** 1... Ke5 2.Qd4#, 1... Kf3 2.Sd4#, 1...h3 2.Qg3#. *Əkizlərdə oyunun dəyişməsi ilə miniatür. Миниатюра с переменной игры в близнецах.*

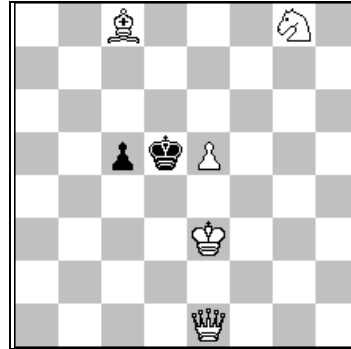
10. V.Kojakin & A.Çayka (Rusiya)

Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
4-cü tərifnamə



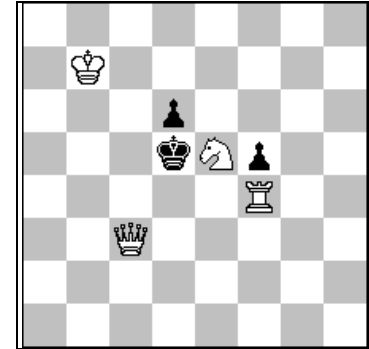
11. V.Kojakin (Rusiya)

Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
5-ci tərifnamə



12. E.Komarova (Rusiya)

Ə.Yusupov - 95 XY, 2015
6-cı tərifnamə



10. Vladimir Kojakin və Arina Çayka (Rusiya) 16 yaş / лет

1.Sh1? 1... Kd3 2.Qd1# 1...e2!. 1.Sg4? 1...e2 2.Qe5# 1... Kd3!. Sol: **1.Sd3!** 1...e2 2.Qe5#, 1... Kxd3 2.Qd1#, 1...exd3 2.Rh4#.

11. Vladimir Kojakin (Rusiya).

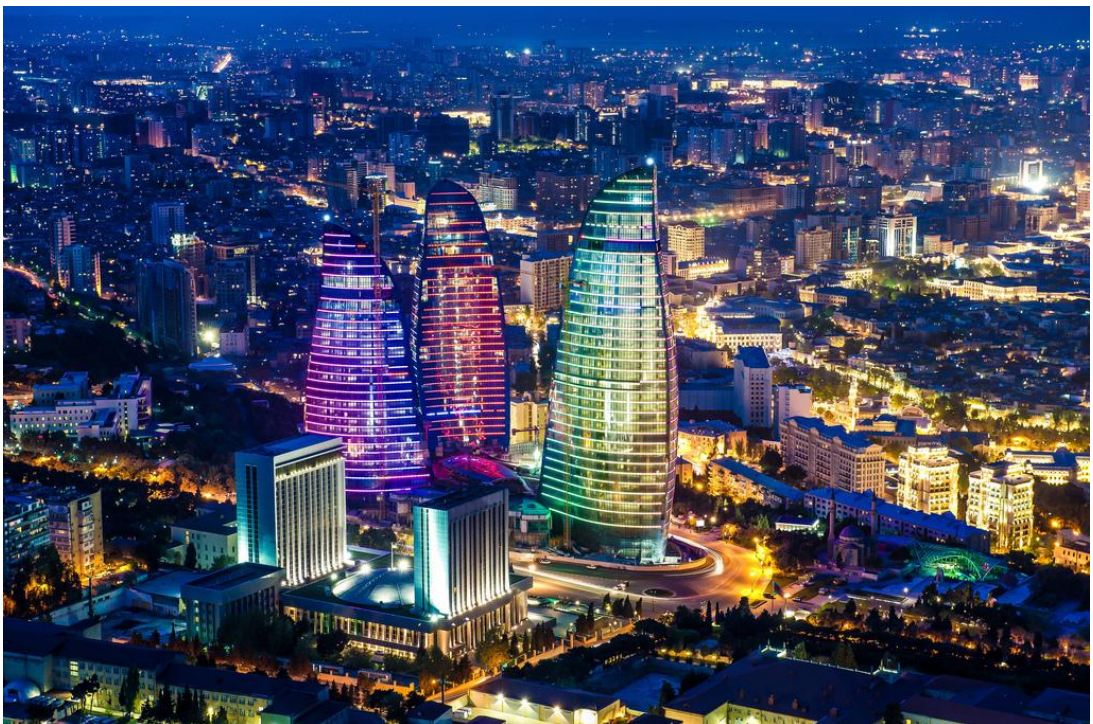
b) Qe1->h2, - Sg8. Sol: **1.Qa5!** 1...Kxe5 2.Qxc5#, 1...Kc6 2.Se7#, 1...Kc4 2.Be6#.

b) 1.Qh6? (2.Qe6#) 1...c4 2.Qd6#, 1...Kc4!. Sol: **1.Qb2!** 1...c4 2.Qb5#, **1...Kc6 2.Qb7#**, 1...Kc4 2.Be6#. *Əkizlərdə oyunun dəyişməsi ilə miniatür. Миниатюра с переменной игры в близнецах.*

12. Elizaveta Komarova (Rusiya) 9 yaş / лет.

1.Sc4? 1...Kc5 2.Qa5# 1...Ke6!. 1.Qc2? Ke6!. Sol: **1.Qc8!** 1...Kxe5 2.Qxf5#, 1...dxe5 2.Qc6#.





BAKU, AZERBAIJAN 2015